

Тұңғыш Президент Н.Назарбаевтың «Абай аманаты» атты мақаласының мемуарлық, философиялық, тарихи-саяси мәні өте тереңде жатыр. Елбасының Абай шығармасына көп көңіл бөлетінін мына сөздерінен анық аңғаруға болады. 2012 жылы Түркістан қаласында өткен жиында Тұңғыш Президент: «Біздің діни-идеологиялық танымымыз – Ясауи, гуманистік көзқарасымыз – Абай, патриоттық тәрбиеміз – Б.Момышұлы шығармашылығына негізделуі керек» деп нақты айтқан болатын.

Елбасы Абай шыңына көтеріліп, ақын рухына тағзым етті

Бүтінгі Елбасы мақаласының тарихи құндылығы – хакім Абайдың ілімін ұрпақтар сабақтастығы ретінде жалғастыра отырып, тәуелсіз елдің ұрпағына аманат ету. Мақалада – қазақ халқының көне дәуірі, қазақ хандығының ыдырауы, халықтың өз жерінде бодандыққа түсуі, Кеңес империясының саяси мәні жан-жақты талданады. Ықылым заманнан келе жатқан тәуелсіз жас мемлекеттің негізін салу идеясы, тәуелсіздік арманы ХХІ ғасырда хакім Абай ілімімен қаруланған Елбасы саясатының

басының «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында жүзеге асып жатқаны айқын. Бұл жұмыстар Тұңғыш Президент айтып өткен «Абай аманатына» адалдықтан туындайтын дүние. Сондай-ақ Нұрсұлтан Әбішұлы мақаласында ғылым туралы да ой толғайды. «Абай каншама тас қатас заманда өмір сүрсе де, болашаққа үмітпен көз тікті. Ол өлеңдерінде: «...көкірегі сезімді, тілі орамды» жастарға үлгі бермек үшін ғибрат айтты. «Біліміден ашыққан сөз, талаптың болсын кез» дей отырып, «дүние де өзі,

халқының ауыз әдебиетіндегі қиссалар мен аңыз-әңгімелерді жадына сіңіріп осу арқылы қадам басқан еді. Абай әлеміне деген құштарлық осылай басталған.

Ғасырлар тоғысында даналар туылады. XX-XXI ғасырлардың дарабоз тұлғасы Тұңғыш Президент Семей полигонын жауып, еліміздің астанасын көшіріп, мемлекеттік шекараны бекітіп, жер бетінде теңдесі жоқ институт саналатын Қазақстан халқы Ассамблеясын құрып, Абайдың 150 жылдығын ЮНЕСКО деңгейінде атап өтіп және Түркістан қаласын рухани астанаға айналдырып, облыс орталығына көшіру сынды дүниелерді жүзеге асырды. Иә, бұл мәселелер өз кезегінде тарихи шешімін тауып, ұлттық руханиятымыздың дамуына тын серпіліс берді.

Мақалада Тұңғыш Президент халқымыздың және өскелең ұрпақтың Абайдың «Толық адам» идеясымен өмір сүруіне бағыт-бағдар беріп отыр. Елбасы бірлікті ту етіп, хакім Абайдың «ыстық қайрат, нұрлы ақыл-хәм жылы жүрек» идеясы негізінде өмір сүруге үндейді. Бұл — бүгінгі Абайдың «Толық адам» ілімінің негізі. Бұл туралы Абайдың:

Ақыл, қайрат, жүректі

бірдей ұста;

Сонда толық боласың

елден бөлек, —

деген сөздеріндегі нағыз «Толық адам» ілімінің нәрін бойына сіңірген Елбасы осы идеяны мақаланың негізгі өзегі еткен. Сонымен қатар бүгінгі қазақ қоғамы және бүкіл Түркі руханияты үшін «Толық адам» ілімін насихаттайтын ұлы Абайдың «Китаб тасдиқ» шығармасын негізге алған. Елбасының тағылым-тағзым мен халықтың ұлттық санасын көтерудегі мәні мен мазмұны терең мақалалары негізінде қазақ әдебиетінің тарихында тұңғыш рет Абайдың «Толық адам» ілімінің темір-қазығына айналған «Китаб тасдиқ» шығармасының транскрипциясы жасалып шықты. Міне, мұндай еңбектің барлығы Ел-

болуы үшін ғылымның алатын орны бөлек. Бұл туралы ұлы Абай:

*Ақыл да, ашу да жоқ, күлкі де жоқ,
Тулап, қайнап бір жүрек*

қылады алек.

*Біреуінің күні жоқ, біреуінсіз,
Ғылым — сол үшеуінің жөнін білмек, —* деген сөзінен-ақ бүгінгі жаһандану дәуіріне қажетті ғылыми креативті ой қозғағанын анық аңғаруға болады.

Бұл мақаланың негізгі мәні тәуелсіз еліміздің болашағына аса мән беріп, мақаланың тарихи-мемуарлық мазмұнын келесі ұрпаққа аманат етуде. Абай өсиет еткен ізгіліктер, Абай шығармашылығы Тәуелсіз еліміздің тұңғырлы болу жолында Елбасының ұлт бірлігі, ұттаралық татуластық, сабақтастық ұлт құндылықтарын сақтауда саяси ұстанымы болды. Уақыт бір орында тұрмайды, өзгереді, сонымен қатар адамдардың да көзқарасы өзгереді, бірақ ХХІ ғасырда өз білімі мен ғылымын дамыта алмаған елдің тығырыққа тірелетіні анық. Бұл дүниежүзілік алпауыт елдермен қатар тұратын мемлекетіміздің легитимділігін, ұрпақтар сабақтастығын кейінгі буынға мұра етіп отыр. Елбасы Абайдың:

Бас-басына би болған

өңкей қықым,

Мінеки, бұзған жоқ па

елдің сиқын, —

деген сөзін мензей отырып, елді бірлікке шақырып, мәңгілік ел идеясына үндеп отыр. «Интернатта оқып жүрген» қазақ балалары бүгінгі тәуелсіздіктің арқасында «Болашақ» бағдарламасымен әлемнің әр тарабындағы озық жоғары оқу орындарында білім алып, елге қызмет етуде. Елбасы айтқан «Абай аманатын» дәріптеп, жас буынның рухани талғамын қалыптастыру жолынан қалыс қалмайық, аманатқа адал болайық, ағайын!

Дария ҚОЖАМЖАРОВА,

М.Әуезов атындағы ОҚУ

ректоры, тарих ғылымдарының

докторы, профессор,

ҰҒА академигі